

ZBIERKA **ZÁKONOV**
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2006

Vyhlásené: 9. 3. 2006

Časová verzia predpisu účinná od: 1. 7.2006 do: 31. 8.2007

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

125

ZÁKON

z 2. februára 2006

**o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005
Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene
a doplnení niektorých zákonov**

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na tomto zákone:

Čl. I

§ 1

Predmet zákona

Tento zákon

- a) upravuje inšpekciu práce, ktorej prostredníctvom sa presadzuje ochrana zamestnancov pri práci a výkon štátnej správy v oblasti inšpekcie práce,
- b) vymedzuje pôsobnosť orgánov štátnej správy v oblasti inšpekcie práce a ich pôsobnosť pri výkone dohľadu podľa osobitného predpisu,¹⁾
- c) ustanovuje práva a povinnosti inšpektora práce a povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby.

§ 2

Rozsah inšpekcie práce

(1) Inšpekcia práce je

- a) dozor nad dodržiavaním
 - 1. pracovnoprávných predpisov,²⁾ ktoré upravujú pracovnoprávne vzťahy, najmä ich vznik, zmenu a skončenie, mzdové podmienky a pracovné podmienky zamestnancov vrátane pracovných podmienok žien, mladistvých, domáckych zamestnancov, osôb so zdravotným postihnutím a osôb, ktoré nedovršili 15 rokov veku,
 - 2. právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci³⁾ vrátane predpisov upravujúcich faktory pracovného prostredia,
 - 3. právnych predpisov, ktoré upravujú zákaz nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania,
 - 4. záväzkov, ktoré vyplývajú z kolektívnych zmlúv,
- b) vyvodzovanie zodpovednosti za porušovanie predpisov uvedených v písmene a) a za porušovanie záväzkov vyplývajúcich z kolektívnych zmlúv,
- c) poskytovanie bezplatného poradenstva zamestnávateľom, fyzickým osobám, ktoré sú podnikateľmi⁴⁾ a nie sú zamestnávateľmi, a zamestnancom v rozsahu základných odborných informácií a rád o spôsoboch, ako najúčinnšie dodržiavať predpisy ustanovené v písmene a).

(2) Inšpekcia práce je aj dozor nad dodržiavaním právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci podľa odseku 1 písm. a) druhého bodu u štátnych zamestnancov.⁵⁾

(3) Inšpekcia práce sa vykonáva

- a) na všetkých pracoviskách zamestnávateľov a fyzických osôb, ktoré sú podnikateľmi a nie sú zamestnávateľmi, vrátane pracovísk nachádzajúcich sa na súkromných pozemkoch a v obydlíach fyzických osôb,
- b) vo všetkých priestoroch, v ktorých domácky zamestnanec vykonáva dohodnutú prácu a v ktorých zamestnanec vykonáva prácu podľa dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru.⁶⁾

(4) Inšpekciu práce na pracoviskách Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Policajného zboru, Hasičského a záchranného zboru, Ministerstva obrany Slovenskej republiky, ozbrojených síl Slovenskej republiky, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky, Železničnej polície a Colnej správy Slovenskej republiky vykonávajú ich orgány inšpekcie práce.

(5) Inšpekcia práce podľa tohto zákona sa nevykonáva

- a) na pracoviskách Vojenského spravodajstva, Slovenskej informačnej služby a Národného bezpečnostného úradu,
- b) v chránených priestoroch⁷⁾ Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky,
- c) na pracoviskách fyzickej osoby a právnickej osoby, ktoré požívajú diplomatické výsady a imunitu.⁸⁾

(6) Inšpekcia práce nie je dozor, ktorý vykonávajú príslušné orgány podľa osobitných predpisov.⁹⁾

§ 3

Orgány štátnej správy v oblasti inšpekcie práce

Štátnu správu v oblasti inšpekcie práce vykonávajú orgány štátnej správy, ktorými sú Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Národný inšpektorát práce a inšpektoráty práce, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 2 ods. 4).

§ 4

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“)

- a) zabezpečuje tvorbu a uskutočňovanie štátnej politiky ochrany práce,
- b) vypracúva koncepčné materiály, programové materiály a návrhy na zlepšenie stavu v oblasti ochrany práce,
- c) koordinuje činnosť orgánov štátnej správy v oblasti ochrany práce,
- d) riadi a kontroluje Národný inšpektorát práce a zodpovedá za výkon inšpekcie práce,
- e) je odvolacím orgánom vo veciach, v ktorých v prvom stupni rozhodol Národný inšpektorát práce,
- f) zabezpečuje a usmerňuje výskumnú činnosť v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- g) vypracúva návrhy na plnenie záväzkov vyplývajúcich pre Slovenskú republiku z medzinárodných zmlúv a dohovorov v oblasti ochrany práce a zabezpečuje medzinárodnú spoluprácu v súčinnosti s príslušnými ústrednými orgánmi štátnej správy,
- h) rozhoduje pri pochybnostiach, či sa na pracovisku vykonáva inšpekcia práce,
- i) predkladá vláde Slovenskej republiky správu o stave ochrany práce a o činnosti orgánov štátnej

správy v oblasti inšpekcie práce za predchádzajúci kalendárny rok do šiestich mesiacov po jeho skončení,

- j) predkladá Európskej komisii každých päť rokov správu o uplatňovaní tohto zákona a osobitného predpisu¹⁰⁾ spolu so stanoviskami zástupcov zamestnávateľov a zástupcov zamestnancov.

Národný inšpektorát práce

§ 5

(1) Národný inšpektorát práce je orgán štátnej správy so sídlom v Košiciach. Národný inšpektorát práce je rozpočtová organizácia.¹¹⁾

(2) Národný inšpektorát práce riadi a za jeho činnosť zodpovedá generálny riaditeľ, ktorého vymenúva a odvoláva minister práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.

(3) Národný inšpektorát práce zriaďuje akreditačnú komisiu, ktorá plní úlohy odborného poradného orgánu. Podrobnosti o zložení akreditačnej komisie a jej činnosti upraví štatút, ktorý vydá Národný inšpektorát práce po jeho schválení ministerstvom.

§ 6

(1) Národný inšpektorát práce

- a) riadi a kontroluje inšpektoráty práce a zjednocuje a racionalizuje pracovné metódy inšpektorov práce,
- b) je odvolacím orgánom vo veciach, v ktorých v prvom stupni rozhodol inšpektorát práce,
- c) zabezpečuje prevádzku informačného systému ochrany práce a jeho programové a technické vybavenie,
- d) vydáva a odoberá
 1. oprávnenie fyzickej osobe a právnickej osobe na vykonávanie bezpečnostnotechnickej služby,¹²⁾
 2. oprávnenie fyzickej osobe a právnickej osobe na vykonávanie výchovy a vzdelávania v oblasti ochrany práce,
 3. oprávnenie právnickej osobe na overovanie plnenia požiadaviek bezpečnosti technických zariadení,
 4. osvedčenie autorizovanému bezpečnostnému technikovi,
- e) vydáva rozhodnutie o uznaní odbornej spôsobilosti fyzickej osoby, ktorá je občanom členského štátu Európskej únie, na vykonávanie činností, na ktorú osobitný predpis¹³⁾ požaduje odbornú spôsobilosť,
- f) odborne usmerňuje výchovu a vzdelávanie v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- g) zabezpečuje výchovu a odborné vzdelávanie inšpektorov práce,
- h) organizuje vykonávanie odborných skúšok podľa § 11 a na ten účel zriaďuje skúšobnú komisiu,
- i) vydáva inšpektorom práce preukaz inšpektora práce,
- j) vydáva inšpektorom práce osobitné poverenie na výkon inšpekcie práce na zastupiteľských úradoch Slovenskej republiky a námorných lodiach a riečnych lodiach plávajúcich pod štátnou vlajkou Slovenskej republiky, ktoré sa nachádzajú mimo územia Slovenskej republiky,
- k) navrhuje ministerstvu opatrenia na zlepšenie stavu v oblasti ochrany práce,

- l) predkladá ministerstvu správy o stave ochrany práce a o činnosti Národného inšpektorátu práce za predchádzajúci kalendárny rok do troch mesiacov po jeho skončení,
- m) poskytuje informácie občanom Slovenskej republiky a občanom členských štátov Európskej únie o pracovných podmienkach podľa osobitného predpisu¹⁴⁾ v Slovenskej republike a v členských štátoch Európskej únie,
- n) spolupracuje s príslušnými orgánmi Európskej únie a členských štátov Európskej únie pri zisťovaní, kontrole a hodnotení pracovných podmienok podľa písmena m) a poskytuje im príslušné informácie o pracovných podmienkach¹⁴⁾ v Slovenskej republike,
- o) spolupracuje s príslušnými orgánmi Európskej únie a členských štátov Európskej únie pri koordinovaní a zabezpečovaní výkonu dozoru nad dodržiavaním času vedenia motorového vozidla, doby odpočinku a bezpečnostnej prestávky¹⁵⁾ a poskytuje im informácie podľa osobitného predpisu,¹⁵⁾
- p) spracúva a vyhodnocuje údaje o pracovných úrazoch na štatistické účely,
- q) zabezpečuje tvorbu, zhromažďovanie, šírenie, sprístupňovanie a publikovanie informácií v oblasti ochrany práce,
- r) vedie centrálny verejne prístupný zoznam fyzických osôb a právnických osôb, ktoré porušili zákaz nelegálneho zamestnávania,
- s) vedie verejne prístupný zoznam ním vydaných a odobratých oprávnení a osvedčení podľa osobitného predpisu,
- t) podieľa sa na medzinárodnej spolupráci v oblasti ochrany práce.

(2) Národný inšpektorát práce je v správnom konaní pri plnení úloh podľa odseku 1 písm. d) vo veci odoberania oprávnení a podľa odseku 1 písm. e) správnym orgánom prvého stupňa.

(3) Národný inšpektorát práce so súhlasom ministerstva zriaďuje a zrušuje svoje pracoviská mimo svojho sídla.

(4) Voči štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore, a jeho občanom sa na účely odseku 1 písm. e), m) a n) postupuje rovnako ako voči členskému štátu Európskej únie a jeho občanom.

§ 7

Inšpektorát práce

(1) Inšpektoráty práce sú orgány štátnej správy. Inšpektoráty práce sú rozpočtové organizácie.¹¹⁾ Sídla a územné obvody inšpektorátov práce sú zhodné so sídlami a územnými obvody krajov.

(2) Inšpektorát práce riadi a za jeho činnosť zodpovedá hlavný inšpektor práce, ktorého na návrh generálneho riaditeľa vymenúva a odvoláva minister práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky. Hlavným inšpektorom práce môže byť inšpektor práce, ktorý má odbornú prax inšpektora práce najmenej päť rokov. Hlavný inšpektor práce zodpovedá za činnosť inšpektorátu práce generálnemu riaditeľovi.

(3) Inšpektorát práce

- a) zabezpečuje vykonávanie inšpekcie práce v rozsahu ustanovenom v § 2 ods. 1 a vykonávanie dohľadu podľa osobitného predpisu,¹⁾ najmä dozerá, či požiadavkám ochrany práce zodpovedajú
 - 1. výber, umiestnenie, usporiadanie, používanie, udržiavanie a kontrola pracoviska, pracovného prostredia, pracovných prostriedkov, ochranných prostriedkov, chemických faktorov, fyzikálnych faktorov, biologických faktorov, faktorov ovplyvňujúcich psychickú

pracovnú záťaž a sociálnych opatrení a

2. pracovné postupy, pracovný čas, organizácia ochrany práce a systém jej riadenia,

- b) vyšetruje príčiny vzniku závažného pracovného úrazu, bezprostrednej hrozby závažnej priemyselnej havárie, závažnej priemyselnej havárie,¹⁶⁾ bezpečnostné, technické a organizačné príčiny profesionálnej otravy, choroby z povolania a ohrozenia chorobou z povolania, vedie ich evidenciu a podľa potreby vyšetruje príčiny vzniku aj ostatných pracovných úrazov,
- c) uplatňuje záväzným stanoviskom požiadavky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci pri povoľovaní a kolaudácii stavieb a ich zmien, ktoré bude zamestnávateľ a fyzická osoba, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, používať na plnenie svojich úloh,
- d) vydáva a odoberá povolenie na vykonávanie ľahkých prác fyzickou osobou, ktorá nedovršila 15 rokov veku,¹⁷⁾
- e) odoberá
 - 1. oprávnenie, osvedčenie a preukazy vydané fyzickej osobe a právnickej osobe na vykonávanie činností podľa osobitných predpisov,¹³⁾
 - 2. osvedčenie bezpečnostného technika, o čom bezodkladne informuje právnickú osobu, ktorá vydala osvedčenie,
- f) preveruje dodržiavanie rozsahu a podmienok oprávnení, osvedčení a preukazov vydaných podľa tohto zákona a osobitných predpisov,¹³⁾
- g) predkladá návrh Národnému inšpektorátu práce na odobratie oprávnenia alebo osvedčenia vydaného podľa § 6 ods. 1 písm. d),
- h) podieľa sa na odbornej výchove a vzdelávaní inšpektorov práce,
- i) rozhoduje o uložení pokút podľa § 19 a 20,
- j) prejednáva priestupky, rozhoduje o uložení pokút za priestupky a o zákaze činnosti podľa osobitných predpisov,¹⁸⁾
- k) zisťuje, zhromažďuje, spracúva a odovzdáva informácie v oblasti ochrany práce pre informačný systém ochrany práce,
- l) predkladá Národnému inšpektorátu práce podnety na zlepšenie ochrany práce,
- m) oznamuje zistené prípady nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania Sociálnej poisťovni, Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny, príslušnému úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, a ak ide o cudzinca, ktorý vykonával nelegálnu prácu, aj útvaru Policajného zboru,
- n) vydáva na požiadanie na účely poskytnutia štátnej pomoci a na účely preukázania splnenia podmienok účasti vo verejnom obstarávaní potvrdenie o tom, že ku dňu požiadania nebolo zistené porušenie zákazu nelegálneho zamestnávania, a to do siedmich pracovných dní od požiadania,
- o) poveruje prizvaného odborníka prípravou odborných podkladov v osobitných prípadoch, ak to vyžaduje povaha výkonu inšpekcie práce.

(4) Inšpektorát práce je v správnom konaní správnym orgánom prvého stupňa.

(5) Inšpektorát práce je nezávislý pri vykonávaní inšpekcie práce. Inšpektorát práce vykonáva inšpekciu práce podľa § 2 ods. 1 písm. a) prostredníctvom inšpektorov práce.

§ 8

Povinnosť zachovávať mlčanlivosť

(1) Zamestnanec Národného inšpektorátu práce a zamestnanec inšpektorátu práce je povinný zachovávať mlčanlivosť o podnetoch na vykonanie inšpekcie práce, o ich obsahu a subjektoch,

ktoré podnet podali, a zachovávať mlčanlivosť o ďalších skutočnostiach týkajúcich sa inšpekcie práce, o ktorých sa dozvedel pri výkone inšpekcie práce.

(2) Povinnosť zamestnanca Národného inšpektorátu práce a zamestnanca inšpektorátu práce zachovávať mlčanlivosť podľa odseku 1 a povinnosť zachovávať mlčanlivosť podľa osobitných predpisov¹⁹⁾ platí aj vtedy, ak prestal byť zamestnancom Národného inšpektorátu práce alebo inšpektorátu práce. Tieto povinnosti platia rovnako aj pre prizvaného odborníka, a to aj po skončení jeho činnosti pre inšpektorát práce.

(3) Zamestnanca Národného inšpektorátu práce aj v prípade, ak prestal byť zamestnancom Národného inšpektorátu práce, môže pre konkrétne prípady oslobodiť od povinnosti mlčanlivosti písomne z vážnych dôvodov generálny riaditeľ, ak osobitný predpis⁷⁾ neustanovuje inak. Zamestnanca inšpektorátu práce aj v prípade, ak prestal byť zamestnancom inšpektorátu práce, a prizvaného odborníka, a to aj po skončení jeho činnosti pre inšpektorát práce, môže pre konkrétne prípady oslobodiť od povinnosti mlčanlivosti písomne z vážnych dôvodov hlavný inšpektor práce, ak osobitný predpis⁷⁾ neustanovuje inak.

(4) Povinnosť zachovávať mlčanlivosť podľa odsekov 1 a 2 sa nevzťahuje na zovšeobecnenú informáciu, z ktorej nie je možné určiť fyzickú osobu alebo právnickú osobu, ku ktorej sa informácia viaže.

§ 9

Kontrola činnosti inšpektora práce

Zamestnanec Národného inšpektorátu práce je v rozsahu vymedzenom písomným poverením generálneho riaditeľa oprávnený pri kontrole činnosti inšpektora práce vstupovať do priestorov a na pracoviská podľa § 2 ods. 3 a požadovať informácie potrebné na vykonanie kontroly.

§ 10

Inšpektor práce

(1) Inšpektor práce je štátny zamestnanec⁹⁾ vykonávajúci štátnu službu v inšpektoráte práce, ak po absolvovaní špecializovanej teoretickej a praktickej odbornej prípravy získal osobitné kvalifikačné predpoklady úspešným vykonaním odbornej skúšky. Odborná príprava štátneho zamestnanca, ktorý sa uchádza o vymenovanie za inšpektora práce (ďalej len „uchádzač“), trvá jeden rok. Obsah odbornej prípravy určuje Národný inšpektorát práce.

(2) Inšpektora práce na návrh hlavného inšpektora práce vymenúva a odvoláva generálny riaditeľ. Inšpektorovi práce nemožno ukladať úlohy, ktoré prekážajú plneniu povinností vyplývajúcich z výkonu inšpekcie práce a ovplyvňujú jeho nezávislosť a nestrannosť. Inšpektor práce má v súvislosti s výkonom inšpekcie práce postavenie verejného činiteľa.

(3) Inšpektor práce sa pri výkone inšpekcie práce preukazuje preukazom inšpektora práce a je povinný postupovať tak, aby neboli dotknuté práva a právom chránené záujmy subjektu, v ktorom sa vykonáva inšpekcia práce.

(4) Inšpektor práce nesmie byť členom riadiacich, poradných ani kontrolných orgánov právnických osôb, ktoré podliehajú výkonu inšpekcie práce.

§ 11

Odborná skúška

(1) Účelom odbornej skúšky je overiť odborné vedomosti uchádzača, či pozná a je schopný uplatňovať právne predpisy a ostatné predpisy potrebné na výkon inšpekcie práce. Súčasťou odbornej skúšky je aj hodnotenie praktickej prípravy, ktoré vykoná hlavný inšpektor práce

nadriadený uchádzačovi.

(2) Odborná skúška, ktorá pozostáva z písomnej časti a ústnej časti, sa vykonáva pred skúšobnou komisiou. Skúšobná komisia sa skladá z nepárneho počtu členov, z ktorých najmenej dvaja sú inšpektormi práce s odbornou praxou inšpektora práce viac ako päť rokov. Skúšobná komisia sa uznáva o výsledku odbornej skúšky väčšinou hlasov všetkých jej členov. Uznesenie skúšobnej komisie, ktoré sa vyhotoví písomne, znie „vyhovelo“ alebo „nevyhovelo“. Účasť členov skúšobnej komisie na činnosti skúšobnej komisie sa považuje za úkon vo všeobecnom záujme, pri ktorom patrí zamestnancovi pracovné voľno s náhradou mzdy.

(3) Výsledok odbornej skúšky Národný inšpektorát práce písomne oznámi uchádzačovi najneskôr do piatich kalendárnych dní od konania odbornej skúšky.

(4) O úspešne vykonanej odbornej skúške Národný inšpektorát práce vydá uchádzačovi osvedčenie.

(5) Ak uchádzač nevyhovelo požiadavkám odbornej skúšky, má právo opakovať odbornú skúšku. Odbornú skúšku možno opakovať len raz.

(6) Národný inšpektorát práce zabezpečí opakovanie odbornej skúšky na základe písomnej žiadosti uchádzača. Žiadosť o opakovanie odbornej skúšky musí byť Národnému inšpektorátu práce doručená písomne najneskôr do siedmich kalendárnych dní od doručenia oznámenia o výsledku odbornej skúšky.

(7) Opakovaná odborná skúška sa uskutoční najskôr štyri týždne a najneskôr šesť týždňov po neúspešne vykonanej odbornej skúške. Podmienky vykonania odbornej skúšky podľa odsekov 1 až 4 platia rovnako pre opakovanie odbornej skúšky.

§ 12

Oprávnenia inšpektora práce

(1) Inšpektor práce je pri výkone inšpekcie práce oprávnený

- a) vstupovať voľne a kedykoľvek do priestorov a na pracoviská podliehajúce inšpekcii práce a v nevyhnutnom rozsahu na súkromné pozemky a komunikácie,
- b) vykonávať kontrolu, skúšku, vyšetrovanie a iné úkony s cieľom zistiť, či sa dodržiavajú predpisy uvedené v § 2 ods. 1 písm. a) a záväzky vyplývajúce z kolektívnych zmlúv,
- c) požadovať od zamestnávateľa, fyzickej osoby, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, zamestnanca, zástupcu zamestnancov pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, príslušného odborového orgánu a zamestnaneckej rady alebo zamestnaneckého dôverníka v prítomnosti svedka alebo bez neho informácie a vysvetlenia, ktoré sa týkajú uplatňovania predpisov uvedených v § 2 ods. 1 písm. a) a záväzkov vyplývajúcich z kolektívnych zmlúv,
- d) požadovať predloženie dokumentácie, záznamov alebo iných dokladov potrebných na výkon inšpekcie práce a požadovať ich kópie,
- e) odoberať na rozbor nevyhnutne potrebné množstvo vzoriek materiálov alebo látok, ktoré sa používajú alebo s ktorými sa manipuluje na pracovisku, po oznámení zamestnávateľovi alebo ním poverenému zamestnancovi,
- f) používať technické prostriedky na zhotovenie fotodokumentácie, videodokumentácie a zvukových záznamov potrebných na výkon inšpekcie práce, ak ich použitie nezakazujú osobitné predpisy,⁷⁾
- g) požadovať preukázanie totožnosti od fyzickej osoby nachádzajúcej sa na pracovisku zamestnávateľa a vysvetlenie dôvodu jej prítomnosti.

(2) Na základe výsledkov inšpekcie práce a podľa závažnosti zistených skutočností je inšpektor práce oprávnený

- a) navrhnúť technické, organizačné a iné opatrenia potrebné na zlepšenie zisteného stavu,
- b) nariadiť odstránenie zistených nedostatkov ihneď alebo v lehotách ním určených,
- c) nariadiť, aby prítomné osoby ihneď opustili priestory, v ktorých je bezprostredne ohrozená ich bezpečnosť a zdravie,
- d) zakázať používanie pracovných a prevádzkových objektov, priestorov a pracovísk, strojov, zariadení a iných technických zariadení a pracovných prostriedkov, pracovných postupov, látok a vykonávanie činností a prác, ktoré bezprostredne ohrozujú bezpečnosť a zdravie zamestnancov a ostatných osôb zdržiavajúcich sa v priestoroch alebo na pracovisku zamestnávateľa s jeho vedomím,
- e) zakázať používanie motorového vozidla v prípadoch uvedených v osobitnom predpise,²⁰⁾
- f) zakázať prácu tehotným ženám, matkám do konca deviateho mesiaca po pôrode, dojčiacim ženám a mladistvým zamestnancom a zakázať iné práce a činnosti, ak sa vykonávajú v rozpore s osobitnými predpismi,
- g) nariadiť zachovanie pracoviska alebo jeho časti v pôvodnom stave až do skončenia vyšetrovania alebo zadokumentovať stav pracoviska alebo jeho časti,
- h) nariadiť vykonanie meraní, kontrol, skúšok a iných úkonov potrebných na výkon inšpekcie práce,
- i) nariadiť zverejnenie informácií podľa osobitných predpisov²¹⁾ na mieste u zamestnávateľa obvyklom a voľne prístupnom,
- j) podať návrh na začatie konania o
 1. odobrati oprávnenia, osvedčenia, preukazu alebo povolenia podľa § 6 ods. 1 písm. d) a § 7 ods. 3 písm. d) a e),
 2. uložení zákazu činnosti podľa § 7 ods. 3 písm. j),
 3. uložení pokuty podľa § 7 ods. 3 písm. j), § 19 a 20,
- k) ukladať blokové pokuty za priestupky podľa osobitného predpisu.¹⁸⁾

(3) Na pracoviskách, na ktorých by mohlo dôjsť k bezprostrednému a vážnemu ohrozeniu života a zdravia inšpektora práce, môže inšpektor práce vykonať inšpekciu len za účasti príslušného zodpovedného zamestnanca.

§ 13

Povinnosti inšpektora práce

(1) Inšpektor práce je povinný

- a) oznámiť pred začatím inšpekcie práce svoju prítomnosť kontrolovanému zamestnávateľovi alebo fyzickej osobe, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, ak tým negatívne neovplyvní výkon inšpekcie práce,
- b) informovať o výsledku inšpekcie práce vykonanej u kontrolovaného zamestnávateľa v prípade zistenia nedostatkov príslušného zástupcu zamestnancov pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, príslušný odborový orgán a zamestnaneckú radu alebo zamestnaneckého dôverníka.

(2) V prípade zistenia nedostatkov u kontrolovaného zamestnávateľa alebo fyzickej osoby, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, je inšpektor práce povinný vypracovať protokol o výsledku inšpekcie práce a ten prerokovať so zamestnávateľom alebo ním povereným zamestnancom, alebo s fyzickou osobou, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom. Jedno

vyhotovenie protokolu o výsledku inšpekcie práce inšpektor práce odovzdá zamestnávateľovi alebo fyzickej osobe, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom.

§ 14

Protokol o výsledku inšpekcie práce

(1) Protokol o výsledku inšpekcie práce obsahuje označenie príslušného inšpektorátu práce, kto inšpekciu práce vykonal, označenie kontrolovaného zamestnávateľa alebo fyzickej osoby, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, miesto a čas vykonania inšpekcie práce, predmet inšpekcie práce, zistené porušenia predpisov a záväzkov vyplývajúcich z kolektívnych zmlúv, podpis a vyjadrenie zamestnávateľa alebo ním povereného zamestnanca, alebo fyzickej osoby, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, k zisteným porušeniam predpisov a záväzkov vyplývajúcich z kolektívnych zmlúv, dátum vypracovania a dátum prerokovania protokolu, podpis inšpektora práce a odtlačok pečiatky.

(2) V protokole inšpektor práce navrhne opatrenia podľa § 12 ods. 2 písm. a), uloží opatrenia podľa § 12 ods. 2 písm. b) až i) a povinnosť

- a) prijať opatrenia na odstránenie zistených porušení predpisov a ich príčin,
- b) predložiť príslušnému inšpektorátu práce informáciu o splnení opatrení na odstránenie zistených porušení predpisov a ich príčin.

(3) Protokol sa považuje za prerokovaný aj vtedy, ak sa zamestnávateľ alebo ním poverený zamestnanec, alebo fyzická osoba, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, odmietne oboznámiť s protokolom, písomne sa k nemu vyjadriť alebo ho podpísať; túto skutočnosť treba uviesť v protokole.

(4) Inšpektor práce vypracuje záznam o inšpekcii práce, ak pri inšpekcii práce u kontrolovaného zamestnávateľa alebo fyzickej osoby, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, nezistí porušenie predpisov podľa § 2 ods. 1 písm. a) a záväzkov vyplývajúcich z kolektívnych zmlúv. Záznam sa vypracuje aj v prípade neumožnenia výkonu inšpekcie práce. Na vypracovanie záznamu o inšpekcii práce sa primerane použije ustanovenie odseku 1.

§ 15

Oprávnenia prizvaného odborníka a uchádzača

(1) V rozsahu písomného poverenia vydaného inšpektorátom práce

- a) je prizvaný odborník po predchádzajúcom oznámení zamestnávateľovi alebo fyzickej osobe, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, oprávnený v sprievode inšpektora práce vstupovať do priestorov a na pracoviská podliehajúce inšpekcii práce a v nevyhnutnom rozsahu vstupovať na súkromné pozemky a komunikácie, ak je to potrebné na výkon inšpekcie práce,
- b) prizvanému odborníkovi patria oprávnenia uvedené v § 12 ods. 1 písm. b) až f),
- c) uchádzačovi, ktorý je v sprievode inšpektora práce, patria oprávnenia uvedené v § 12 ods. 1.

(2) Prizvaný odborník a uchádzač sa pri výkone inšpekcie práce preukazujú písomným poverením inšpektorátu práce.

(3) Účasť prizvaného odborníka pri výkone inšpekcie práce sa považuje za úkon vo všeobecnom záujme, za ktorý patrí zamestnancovi pracovné voľno s náhradou mzdy.

§ 16

Povinnosti fyzických osôb a právnických osôb

(1) Zamestnávateľ je povinný inšpektorovi práce pri výkone inšpekcie práce

- a) umožniť voľný vstup do priestorov a na pracoviská a utvárať podmienky na nerušený a rýchly výkon inšpekcie práce,
- b) poskytovať informácie o zistených neodstrániteľných nebezpečenstvách, ktoré môžu ohroziť bezpečnosť a zdravie zamestnancov alebo iných fyzických osôb,
- c) umožniť odobratie nevyhnutne potrebného množstva vzoriek materiálov alebo látok na účely rozboru,
- d) umožniť používanie technických prostriedkov na zhotovenie fotodokumentácie, videodokumentácie a zvukových záznamov potrebných na výkon inšpekcie práce,
- e) predložiť na požiadanie alebo najneskôr v čase zisťovania totožnosti fyzických osôb nachádzajúcich sa na jeho pracoviskách doklady, ktorými preukáže pracovnoprávny vzťah, obdobný pracovný vzťah alebo právny vzťah podľa osobitného predpisu²²⁾ k týmto osobám.

(2) Zamestnávateľ je na požiadanie povinný poskytnúť inšpektorátu práce alebo inšpektorovi práce

- a) všetky podklady a informácie potrebné na výkon inšpekcie práce vrátane prvopisov dokladov a technických nosičov údajov,
- b) meno osoby, ktorá vykonáva prácu podľa dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, adresu miesta výkonu práce, dátum vzniku pracovnoprávneho vzťahu a predpokladaný rozsah prác,
- c) meno domáceho zamestnanca a adresu miesta výkonu práce.

(3) Povinnosti uvedené v odseku 1 a v odseku 2 písm. a) je povinná plniť aj fyzická osoba, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom.

(4) Povinnosti uvedené v odsekoch 1 a 2 má zamestnávateľ a povinnosti uvedené v odseku 1 a v odseku 2 písm. a) má fyzická osoba, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, aj vo vzťahu k prizvanému odborníkovi.

(5) Fyzická osoba a právnická osoba je na požiadanie inšpektorátu práce alebo inšpektora práce povinná poskytnúť informácie potrebné na výkon inšpekcie práce, ak osobitný predpis neustanovuje inak.⁷⁾

§ 17

Spracúvanie a poskytovanie osobných údajov

(1) Národný inšpektorát práce a inšpektorát práce spracúva osobné údaje potrebné na činnosť orgánov štátnej správy v oblasti inšpekcie práce v rozsahu podľa odseku 2 a identifikačné číslo sociálneho zabezpečenia fyzickej osoby²³⁾ bez súhlasu dotknutých osôb.

(2) Na účely výkonu inšpekcie práce je zamestnávateľ povinný poskytnúť inšpektorátu práce osobné údaje

- a) zamestnanca, a to meno, priezvisko, titul, dátum narodenia, adresu trvalého pobytu alebo prechodného pobytu,
- b) fyzickej osoby v rozsahu podľa písmena a) nachádzajúcej sa na jeho pracovisku v čase výkonu inšpekcie práce alebo fyzickej osoby, ktorá môže poskytnúť informácie týkajúce sa vzniku pracovného úrazu, bezprostrednej hrozby závažnej priemyselnej havárie, závažnej priemyselnej havárie, choroby z povolania a ohrozenia chorobou z povolania podľa osobitného predpisu,²⁴⁾
- c) zamestnanca nevyhnutné na preukázanie dodržiavania ustanovených pracovných podmienok a podmienok zamestnávania, najmä zdravotnej spôsobilosti, tehotenstva, starostlivosti o jeho dieťa mladšie ako 15 rokov, osamelosti, mzdy (platu) a kvalifikácie.

(3) Osobné údaje podľa odseku 2 písm. c) zamestnávateľ preukazuje dokladmi.

§ 18

Koordinácia a spolupráca

(1) Príslušné orgány štátnej správy v oblasti inšpekcie práce pri výkone dozoru nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci a príslušné orgány štátnej správy v oblasti verejného zdravotníctva koordinujú svoju dozornú činnosť; na ten účel dohodujú najmä plány dozornej činnosti.

(2) Príslušné orgány štátnej správy v oblasti inšpekcie práce pri výkone dozoru nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci v jadrovej energetike a Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky pri výkone štátneho dozoru nad jadrovou bezpečnosťou navzájom koordinujú svoju dozornú činnosť.

(3) Štatistický úrad Slovenskej republiky je povinný umožniť Národnému inšpektorátu práce a inšpektorátu práce bezplatný elektronický prístup k registru ekonomických subjektov.

(4) Orgány štátnej správy v oblasti inšpekcie práce pri výkone svojej činnosti spolupracujú s ostatnými orgánmi štátnej správy, s obcami, s organizáciami zamestnancov, s organizáciami zamestnávateľov, s verejnoprávnymi inštitúciami a s ďalšími fyzickými osobami a právnickými osobami.

§ 19

Správne delikty

(1) Inšpektorát práce je oprávnený uložiť pokutu

- a) zamestnávateľovi za porušenie povinností vyplývajúcich z tohto zákona, z predpisov uvedených v § 2 ods. 1 písm. a) alebo za porušenie záväzkov vyplývajúcich z kolektívnych zmlúv až do 1 000 000 Sk, a ak v dôsledku tohto porušenia došlo k smrteľnému pracovnému úrazu zamestnanca najmenej 100 000 Sk; za nesplnenie povinnosti uloženej podľa § 12 ods. 2 písm. b) až i) možno pokutu zvýšiť až na dvojnásobok,
- b) fyzickej osobe, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, za porušenie povinností vyplývajúcich z tohto zákona a z predpisov uvedených v § 2 ods. 1 písm. a) druhom a treťom bode v sume podľa písmena a),
- c) vedúcim zamestnancom a štatutárnym orgánom podľa osobitného predpisu,²⁵⁾ ktorí svojím zavinením porušili povinnosti vyplývajúce z predpisov uvedených v § 2 ods. 1 písm. a), záväzky vyplývajúce z kolektívnych zmlúv, dali pokyn na také porušenie alebo zatajili skutočnosť dôležitú na výkon inšpekcie práce, až do trojnásobku ich priemerného mesačného zárobku,
- d) fyzickej osobe alebo právnickej osobe, ktorá vykonáva bez oprávnenia, osvedčenia, preukazu alebo bez povolenia činnosť, na ktorú oprávnenie, osvedčenie, preukaz alebo povolenie vydáva Národný inšpektorát práce, inšpektorát práce, fyzická osoba alebo právnická osoba podľa osobitného predpisu,¹⁰⁾ až do výšky 1 000 000 Sk.

(2) Pokutu podľa odseku 1 možno uložiť do dvoch rokov odo dňa prerokovania protokolu o výsledku inšpekcie práce a najneskôr do troch rokov odo dňa, keď bola porušená povinnosť.

(3) Pokutu podľa odseku 1 nemožno uložiť osobe, ktorej bola za to isté porušenie predpisov uvedených v § 2 ods. 1 písm. a) a záväzkov vyplývajúcich z kolektívnych zmlúv už právoplatne uložená pokuta alebo iná majetková sankcia iným orgánom podľa osobitných predpisov; to neplatí, ak bola uložená bloková pokuta.

(4) Inšpektorát práce pri ukladaní pokuty podľa odseku 1 zohľadňuje jej preventívne pôsobenie a pri určovaní výšky pokuty prihliada najmä na

- a) závažnosť zisteného porušenia povinností a závažnosť ich následkov,
- b) počet zamestnancov zamestnávateľa a riziká, ktoré sa vyskytujú v činnosti zamestnávateľa,
- c) skutočnosť, či zistené porušenie povinností je dôsledkom neúčinného systému riadenia ochrany práce u zamestnávateľa alebo či ide o ojedinelý výskyt nedostatku,
- d) opakované zistenie toho istého nedostatku.

(5) Uložením pokuty vedúcemu zamestnancovi nie je dotknutá zodpovednosť zamestnávateľa za to isté porušenie povinností vyplývajúcej z tohto zákona a osobitných predpisov.

§ 20

Poriadkové pokuty

(1) Zamestnancom zamestnávateľa a osobám oprávneným robiť právne úkony za zamestnávateľa alebo fyzickej osobe, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom, ktorí v určenej lehote nesplnili povinnosti podľa § 16, bezodkladne neohlásili vznik závažného pracovného úrazu, bezprostrednej hrozby závažnej priemyselnej havárie, závažnej priemyselnej havárie, choroby z povolania a ohrozenia chorobou z povolania podľa osobitného predpisu²⁴⁾ príslušnému inšpektorátu práce alebo ktorí maria výkon inšpekcie práce, možno uložiť poriadkovú pokutu vo výške od 2 000 Sk až do 20 000 Sk, a to aj opätovne, ak sa povinnosť nesplnila ani v novourčenej lehote. Poriadkovú pokutu môže inšpektorát práce uložiť do jedného roka odo dňa, keď sa povinnosť nesplnila.

(2) Fyzickej osobe nachádzajúcej sa na pracovisku zamestnávateľa, ktorá marí výkon inšpekcie práce, môže inšpektorát práce uložiť poriadkovú pokutu vo výške od 2 000 Sk až do 20 000 Sk.

Spoločné a prechodné ustanovenia

§ 21

(1) Náklady spojené s plnením opatrení nariadených inšpektorátom práce znáša zamestnávateľ alebo fyzická osoba, ktorá je podnikateľom a nie je zamestnávateľom. Za odobraté vzorky materiálov alebo látok a kópie dokladov potrebných pre inšpektorát práce pri výkone inšpekcie práce sa náhrada neposkytuje.

(2) Na konanie podľa § 4 písm. e), § 6 ods. 1 písm. b), d) a e), § 7 ods. 3 písm. d), e) a i), § 12 ods. 2 písm. c) až g), § 19 a 20 sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní,²⁶⁾ ak tento zákon neustanovuje inak. Všeobecné predpisy o správnom konaní sa nevzťahujú na vydanie oprávnenia, osvedčenia a povolenia podľa tohto zákona.

(3) Ak to vyžaduje naliehavosť situácie, možno zákaz alebo nariadenie podľa § 12 ods. 2 písm. c) až g) oznámiť ústne; písomné vyhotovenie rozhodnutia o zákaze a nariadení sa doručí bezodkladne. Proti rozhodnutiu o zákaze a nariadení oznámenom ústne možno podať odvolanie do troch dní odo dňa doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia. Odvolanie nemá odkladný účinok. Odvolací orgán o ňom rozhodne bezodkladne.

(4) Výkonom inšpekcie práce podľa tohto zákona nie sú dotknuté kontrolné oprávnenia iných orgánov podľa osobitných predpisov.²⁷⁾

§ 22

(1) Podmienky podľa § 7 ods. 2 sa u hlavného inšpektora práce vymenovaného pred 1. júlom 2006 považujú za splnené.

(2) Ak sa vo všeobecne záväzných právnych predpisoch používa pojem štátny odborný dozor v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vykonávaný podľa doterajších predpisov, rozumie sa tým inšpekcia práce.

(3) Na konanie začaté pred 1. júlom 2006 sa vzťahujú doterajšie predpisy.

§ 23

Týmto zákonom sa preberajú právne akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie uvedené v prílohe.

§ 24**Zrušovacie ustanovenie**

Zrušuje sa zákon č. 95/2000 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 231/2000 Z. z., zákona č. 121/2004 Z. z., zákona č. 215/2004 Z. z., zákona č. 541/2004 Z. z., zákona č. 82/2005 Z. z. a zákona č. 479/2005 Z. z.

Čl. II

Zákon č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa mení a dopĺňa takto:

1. Za § 2 sa vkladá § 2a, ktorý znie:

„§ 2a

(1) Nelegálne zamestnávanie nie je, ak pre fyzickú osobu, ktorá je podnikateľom,¹⁾ vykonáva prácu jeho príbuzný v priamom rade, súrodenec alebo manžel, ktorý je dôchodkovo poistený, je poberateľom dôchodku podľa osobitných predpisov^{8a)} alebo je žiakom, alebo študentom do 26 rokov veku.

(2) Nelegálna práca nie je práca, ktorú vykonáva pre fyzickú osobu, ktorá je podnikateľom,¹⁾ príbuzný v priamom rade, súrodenec alebo manžel, ktorý je dôchodkovo poistený, je poberateľom dôchodku podľa osobitných predpisov^{8a)} alebo je žiakom, alebo študentom do 26 rokov veku.“.

Poznámka pod čiarou k odkazu 8a znie:

„8a) Zákon č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.“.

2. V poznámke pod čiarou k odkazu 13 sa citácia „Zákon č. 95/2000 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov“ nahrádza citáciou „Zákon č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov“.

Čl. III

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. júla 2006.

Ivan Gašparovič v. r.

Pavol Hrušovský v. r.

Mikuláš Dzurinda v. r.

**Príloha
k zákonu č. 125/2006 Z. z.**

**ZOZNAM PREBERANÝCH PRÁVNÝCH AKTOV EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV A EURÓPSKEJ
ÚNIE**

1. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 96/71/ES zo 16. decembra 1996 o vysielaní pracovníkov v rámci poskytovania služieb (Ú. v. ES L 018, 21. 1. 1997).
2. Smernica Rady 89/391/EHS z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a zdravia pracovníkov pri práci (Ú. v. ES L 183, 29. 6.1989).

- 1) § 30 zákona č. 264/1999 Z. z. o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 436/2001 Z. z.
 - 2) Napríklad Zákonník práce, zákon č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov, zákon č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
 - 3) § 39 Zákonníka práce.
 - 4) § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka.
 - 5) Zákon č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
 - 6) § 52, § 223 až 228 Zákonníka práce.
 - 7) Zákon č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 638/2005 Z. z.
 - 8) Vyhláška ministra zahraničných vecí č. 157/1964 Zb. o Viedenskom dohovore o diplomatických stykoch.
- Vyhláška ministra zahraničných vecí č. 32/1969 Zb. o Viedenskom dohovore o konzulárnych stykoch.
- 9) Napríklad zákon Slovenskej národnej rady č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušnách a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov, zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 164/1996 Z. z. o dráhach a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov, zákon č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 338/2000 Z. z. o vnútrozemskej plavbe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 580/2003 Z. z., zákon č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarom v znení neskorších predpisov, zákon č. 541/2004 Z. z. o mierovom využívaní jadrovej energie (atómový zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákon č. 126/2006 Z. z. o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
 - 10) Zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
 - 11) Zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
 - 12) § 22 zákona č. 124/2006 Z. z.
 - 13) Napríklad zákon č. 124/2006 Z. z., vyhláška Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 718/2002 Z. z. na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti technických zariadení.
 - 14) § 5 ods. 2 až 5 Zákonníka práce.
 - 15) § 10 ods. 1 až 3 zákona č. 121/2004 Z. z. o pracovnom čase a dobe odpočinku v doprave a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
 - 16) Zákon č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
 - 17) § 11 ods. 4 a 5 Zákonníka práce.
 - 18) Zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. § 12 zákona č. 121/2004 Z. z.
§ 11 zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 465/2005 Z. z.
 - 19) Napríklad § 17 Obchodného zákonníka, zákon č. 215/2004 Z. z.
 - 20) § 11 zákona č. 121/2004 Z. z.
 - 21) Napríklad § 19 ods. 6 zákona č. 124/2006 Z. z.
 - 22) Napríklad Obchodný zákonník, Občiansky zákonník.
 - 23) § 235 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 43/2004 Z. z.

24) § 17 zákona č. 124/2006 Z. z.

25) Napríklad zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) v znení neskorších predpisov.

26) Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov.

27) Napríklad zákon Slovenskej národnej rady č. 51/1988 Zb. v znení neskorších predpisov, zákon č. 314/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov, zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 126/2006 Z. z.

